

ání zněla na nepřipustnost exekuce, ale tomu tak není a návrhy na zrušení exekuce žalobní žádání o nepřipustnost exekuce nenahrazují (viz zprědu uvedené plen. rozhodnutí).

Čís. 9418.

Československý erár, zastoupený Národní bankou československou, jest oprávněn zažalovati pohledávku ze zápůjčky poskytnuté bankovními ústavy Rakousko-uherské banky na území Československé republiky.

(Rozh. ze dne 28. listopadu 1929, Rv II 3/29.)

Československý erár, zastoupený Národní bankou československou, právně zastoupený finanční prokuraturou, domáhal se na tuzemské firmě zaplacení zápůjčky, již žalované poskytla dne 28. října 1918 rakousko-uherská banka. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Nesprávné právní posouzení spáťruje odvolatelka především v tom, že soud prvě stolice neprávem přiznal eráru oprávnění k žalobě, ačkoliv podle jejího názoru jest podle zákona oprávněna k žalobě jedině a výhradně Národní banka československá vzhledem k ustanovení § 51 zák. 347/20 a k neplatnosti úmluvy mezi vládou a Národní bankou československou. Avšak neprávem. Odvolatelka připouští, že by k projednávané žalobě, kdyby šlo o lombardní pohledávku podle čl. 41 úmluvy ze dne 12. července 1924, čís. 60 sb. z. a n. z roku 1926, byl oprávněn bankovní úřad ministerstva financí, kdyby úřad tento ještě existoval. K žalobě byl oprávněn vedle bankovního úřadu ministersta financí i stát jako přímý věřitel, neboť jmění spravované bankovním úřadem ministerstva financí nepřestalo býti majetkem státním. Podle § 51 zák. čís. 347/20 převzala Národní banka československá, která zahájila činnost dne 1. dubna 1926, kterýmžto dnem přestal působiti bankovní úřad ministerstva financí, do správy všechny obchody bankovního úřadu ministerstva financí a provede jejich likvidaci na účet státu. Národní banka československá jest ovšem samostatnou právnickou osobou, samostatnou firmou, § 51 zák. čís. 347/20 neustanovuje však, že Národní banka československá provádí likvidaci všech do správy převzatých obchodů na účet státu vlastním jménem, jak tvrdí odvolatelka. Článek tento byl doplněn a změněn článkem XII. zák. čís. 102/25, jímž bylo nařízeno, že jest mezi státem, bankovním úřadem ministerstva financí a samým ministerstvem financí jakož i bankou prověsti vyúčtování (§§ 49 a 51 bank. zák., jehož předmětem bude zvláště také s jedné strany celý oběh státovkový převzatý bankou i se závazky bankovního úřadu ministerstva financí z běžných účtů a z jiných jeho obchodů a s druhé strany dluh státovkový, pokud vyplyne z pasivního salda. Tímto zákonným ustanovením byla tudíž vláda zmocněna uzavřítí vyúčtování ohledně všech obchodů bankovního úřadu ministerstva financí s Národní bankou československou a učinila tak úmluvou ze dne 2. února 1927, která se výslovně dovolává zákona ze dne 14. dubna 1920,

čís. 347 sb. z. a n.; změněného a doplněného novelou ze dne 23. dubna 1925, čís. 102 sb. z. a n. Neodporuje proto úmluva tato zákonu a není neplatnou, byť i nebyla vyhlášena, a nedotýká se práv třetích osob. Podle čl. IV. čís. 5 této úmluvy převezme Národní banka československá obchody ve výkazu B (lombardní zápůjčky) takto: a) banka bude cenné papíry dané v zástavu míti v držení a správě pro stát jako věřitele, b) banka bude stát zastupovati ve věcech těchto obchodů před soudem i mimo soud. Z toho jest patrné, že lombardní pohledávky zůstaly majetkem státním, který spravuje a likviduje Národní banka československá tak, jak dříve činil bankovní úřad ministerstva financí, že stát jako přímý věřitel jest oprávněn pro spory z lombardních půjček vystupovati na soudě jako strana a že Národní banka československá zastupuje jen stát ve věcech těchto obchodů před soudem i mimo soud. Že finanční prokuratura jest oprávněna zastupovati erár před soudem, bylo již shora uvedeno. Podle čl. IV. čís. 3 cit. úmluvy ze dne 2. února 1927 má banka na vůli, když jde o spory z lombardních půjček, obrátiti se o právní zastoupení před soudem, ať již jest advokáta potřebí nebo není, na finanční prokuraturu, které se dostane v této věci příslušného pokynu od ministerstva financí. Toto ustanovení jest v souhlasu s ustanovením § 15 A odst. a) služební instrukce pro finanční prokuraturu a nejde ostatně, jak již řečeno, v případě tomto o zastoupení Národní banky československé finanční prokuraturou, nýbrž o zastoupení eráru, zastoupeného Národní bankou československou, finanční prokuraturou.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatelka odporuje napadenému rozsudku jen z důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s., jež shledává ve zmatečnosti řízení podle § 477 čís. 5 c. ř. s. pro domnělou vadnost aktivní legitimace žalobní a vadnost zastoupení. Dovolatelka popírá svou platební povinnost, jinak nespornou, jen proto, že peníz jí dluhovaný byl zažalován erárem zastoupeným Národní bankou československou, právně zast. finanční prokuraturou, nikoli však Národní bankou samotnou. Důvodem k tomu není jí obava, že by snad byla nucena zaplatiti zažalovanou pohledávku znova Národní bance, nýbrž prý snaha, by zásadní otázka byla řešena autoritativně. O zmatečnosti řízení podle § 477 čís. 5 c. ř. s. nelze mluvit, neboť, kdyby nebyl stát oprávněn zažalovati spornou pohledávku, bylo by to jen důvodem k zamítnutí žaloby, ne však ke zrušení rozsudku a předcházejícího jednání. Jde tudíž jen o to, zda erár, zastoupený Národní bankou československou, jest oprávněn požadovati zaplacení pohledávky, které se týče tento spor. Nedostatek oprávnění toho dovozuje dovolatelka z právních předpisů uvedených na začátku dovolacího spisu. Z § 38 vládn. nařízení čís. 247/19 jest dovoditi jen tolik, že vláda republiky Československé převzala veškeré zápůjčky na cenné papíry poskytnuté bankovními ústavy Rakousko-uherské banky v území Čs. republiky, tudíž i spornou pohledávku. Názor dovolatelčin, že československá vláda předala správu lom-

bardních pohledávek Bankovnímu úřadu ministerstva financí, není oprávněn co do dalších důsledků z něho dovozených, a to ani podle § 12 I f) a II d) uved. nař. Z předpisů těch nelze dovésti, že se československý stát vzdal správy pohledávek těch tak dalece, by nemohl je žalovati i vlastním jménem. Nejvyšší soud přiznal rozhodnutími čís. 3897, 4113, 4147, 4149 sb. n. s. a jinými Bankovnímu úřadu oprávnění žalovati pohledávky z lombardních zápůjček svým jménem, což odůvodnil předpokladem, že čsl. stát předal úřadu tomu správu lombardních pohledávek. Že však stát nevzdal se tím práva žalovati ze zápůjček těch vlastním jménem, uznal nejvyšší soud rozhodnutím čís. 4021 sb. n. s. Nelze proto předpis § 12 vládn. nař. čís. 247/19 vykládati tak jednostranně, jak činí dovolatelka, a jsou mylné všechny další její závěry dovozené z tohoto mylného předpokladu. Jest pravda, že Bankovní úřad, kdyby dosud byl, byl by oprávněn k podání i této žaloby, ale byl by k tomu oprávněn i stát, t. j. erár, neboť vždy by šlo o téhož věřitele, tak jak jest tomu i nyní. Podle toho nemají pro spornou pohledávku předpokládaného významu ustanovení §§ 51, 57, 58 a 70 zákona čís. 347/20, stejně i čl. XII. zákona čís. 102/25, a není správný názor, že stát nezůstal vlastníkem lombardních nároků. Československý stát, jenž předal Bankovnímu úřadu správu lombardních pohledávek jen tak dalece, by úřad ten mohl je žalovati, byl oprávněn sjednati s Národní bankou československou smlouvu o převzetí lombardních zápůjček, podle níž jest banka ta oprávněna zastupovati stát ve věcech těchto obchodů před soudem, a může se dáti zastupovati i finanční prokuraturou. Právem žaloval proto stát (erár) zastoupený Národní bankou. Nezáleží na tom, že jde o vnitřní úmluvu. Pro tento spor má úmluva ta vždy význam písemného zmocnění zastupovati před soudem v této věci.

Čís. 9419.

Odevzdáním dráze přechází nebezpečí dopravy na kupitele. Lhostejno, že bylo zboží zasláno na dobírku. Příslušelo-li příkazní právo ohledně zásilky prodávajícímu, byl povinen uplatnit proti dráze náhradní nárok ze ztráty zboží vlastním jménem na účet kupitele, nechtěl-li mu postoupiti práva z nákladní smlouvy. Z toho, že prodávající reklamoval zásilku u dráhy, nelze dovozovati, že se spokojil s náhradním nárokem proti dráze a sprostil kupitele ze závazku.

(Rozh. ze dne 28. listopadu 1929, Rv II 170/29.)

Žalobce zaslal z M. v Rakousku žalovanému do K. na Moravě na dobírku dva sudy vína, jež žalovaného nedošly. Žalobě o vrácení sudů procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.